

AFGØRELSE

(Elforsyning)

energi

KLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

KLAGE FRA Århus Amt over
AFGØRELSE FRA Energitilsynet af 24. november 2003
OM Galten Elværk Net A/S' krav om opsætning af elmålere i
signal- og vejbelysningsanlæg

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

NÆVNETS Nævnnsformand, professor, cand.jur. Christen Boye
SAMMEN- Jacobsen
SÆTNING Næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen
I SAGEN Professor, dr.jur. Jens Fejø
Konsulent, civilingeniør Knut Berge
Direktør, cand. polyt. Poul Sachmann

Ved klageskrivelse af 19. december 2003 og uddybende klage af 20. april 2004 har Århus Amts Direktion indbragt Energitilsynets afgørelse af 24. november 2003 for Energiklagenævnet. Brevet af 19. december 2003 indeholdt tillige en anmodning om at tillægge klagen opsættende virkning.

Ved afgørelsen havde Energitilsynet fundet, at det ikke var urimeligt, at Galten Elværk Net A/S stiller krav om elmålere i Århus Amts signal- og vejbelysningsanlæg.

Ifølge Århus Amt er det urimeligt, at Galten Elværk Net A/S kræver elmålere i Århus Amts signal- og vejbelysningsanlæg.

Århus Amts anmodning om at tillægge klagen opsættende virkning blev imødekommet ved nævnets afgørelse af 20. februar 2004.

Den påklagede afgørelse

I Energitilsynets afgørelse af 24. november 2003 hedder det:

"Afgørelse

11. Det meddeles Århus Amt og Galten Elværk Net A/S, at de af Galten Elværk Net A/S fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg ikke på det foreliggende

grundlag er urimelige eller i strid med elforsyningsloven, jf. lovens § 6, stk. 3, og § 77, stk. 1.

12. Energitilsynet skal samtidig henlede de systemansvarlige selskabers opmærksomhed på, at der i systemansvarets måleforskrifter bør tages højde for, at samfundsøkonomiske hensyn tilgodeses, således at målerkrav står i rimeligt forhold til omkostningerne.

Sagsfremstilling

13. I breve af 7. juli og 23. september 2003 har Århus Amt klaget til Energitilsynet over, at Galten Elværk Net A/S har stillet krav om, at der skal opsættes målere for alle eksisterende installationer vedrørende amtets signal- og vejbelysningsanlæg.

14. Århus Amt står uforstående over for kravet fra Galten Elværk Net, der har henvist til, at det følger af elforsyningslovens bestemmelser samt Galten Elværk Net's gældende "Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet", at der skal opsættes en måler for hvert forbrugssted/installation til registrering af elforbruget.

15. Ifølge Århus Amt har der hidtil kunnet afregnes ud fra et beregnet forbrug. Stort set alle signal- og vejbelysningsanlæg bliver således ifølge amtet beregnet ud fra den installerede effekt og en benyttelsestid, som i visse tilfælde er målt med en timemåler. Ifølge amtet er det vanskeligt at forstå, hvorfor den nye elforsyningslov skulle gøre denne beregningsmetode ubrugelig, og henviser samtidig til, at der ikke er andre af amtets netselskaber, der mener dette.

16. Som Århus Amt læser den nye elforsyningslov, skal netselskaberne måle den elektricitet, der transporteres gennem nettet. Der er imidlertid intet om – hverken i loven eller tilhørende bekendtgørelser – hvordan netselskaberne skal opfylde lovens krav om måling. Det er således ikke ifølge amtet lovkrav om, at dette nødvendigvis kun kan ske ved opsætning af målere.

17. At den gældende lovgivning ikke indeholder angivelser af, hvorledes målingen skal foretages, betyder ifølge amtet imidlertid ikke, at der kan slutes modsætningsvis, nemlig at det fuldt ud er overladt til netselskabet frit at fastsætte metoden for måling og overvælte udgifterne herved på brugerne. Tværtimod finder amtet, at der skal være lovhjemmel til et så økonomisk byrdefuldt indgreb. Heller ikke Erhvervsfremmestyrelsens bek. nr. 54 af 23. januar 1997, hvortil Galten Elværk Net har henvist, indeholder hjemmel til krav om målere. Denne bekendtgørelse omhandler alene kontrol med elmålere i det omfang, der rent faktisk er opsat målere.

18. Ifølge amtet har Galten Elværk Net begrundet sit krav med, at selskabet kun kan overholde loven, hvis der opsættes målere, da selskabet mener, at den nuværende afregning er usikker og bygger på tillid til, at de opgivne effekter er korrekte og installationerne er korrekt vedligeholdte. Af den medsendte korrespondance fremgår, at Århus Amt i starten af 2000 har opsagt aftale med Galten Elværk Net om vedligeholdelse af vejbelysning. Ifølge amtet er det svært at se, hvad der skulle være begrundelsen for, at denne tillid fortsat ikke skulle være til stede. Fra Århus Amts side er

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 2 af 23

her henvist til en lignende sag behandlet af Elprisudvalget i 1996 og 1997, hvor et elselskab, der ikke længere forestod drift og vedligeholdelse af en kommunal vejbelysning, nu krævede opsat målere til afregning. Såfremt det pågældende elselskab fortsat forestod drift og vedligeholdelse, kunne der ske afregning uden målere.

19. Ifølge amtet viser denne afgørelse, at begrundelsen for målerkravet således ikke må være, at selskabet ikke længere varetager vedligeholdelsen. Galten Elværk Net har dog ifølge amtet ikke benyttet denne begrundelse, men har i stedet oplyst, at med overgangen til et nyt edb-system kan selskabet ikke længere beregne forbruget. Århus Amt mener, at dette argument hverken er sagligt eller objektivt.

20. Opsætning af målere i signal- og vejbelysningsanlæg vil være en bekostelig affære for amtet og ikke mindst for kommunerne. Først skal der ske en adskillelse af de amtslige og kommunale anlæg, uden at det går ud over den fælles tænding af anlæggene. Derefter skal der opsættes målere for både amtets og kommunens anlæg. Århus Amt skønner, at det for amtet vil dreje sig om ca. 250 målere, mens antallet i kommunale anlæg forventes at blive væsentlig større.

21. Århus Amt har 114 signalanlæg og ca. 420 vejbelysningsanlæg. Herudover er der ca. 276 hellefyr, D15-tavler eller lignende. I Galten Elværk Net's område har Århus Amt 3 signalanlæg, 46 vejbelysningsanlæg og 16 hellefyr og D15-tavler. Disse anlæg er fordelt på følgende tilslutningssteder: 2 stk. anbragt i transformestationer, 15 stk. anbragt i selvstændige tændingsskabe og 3 stk. anbragt i luftledningsanlæg.

22. Der er opsat målere i nogle af amtets signal- og vejbelysningsanlæg. Dette er imidlertid sket ved nyanlæg på baggrund af nye krav og ved ombygning af eksisterende anlæg til dæmpning for at få det fulde udbytte af installeret elspareudstyr.

23. I Århus Amt er der i alt 8 netselskaber. Af disse har 2 udover Galten Elværk Net krævet opsætning af målere. Det samlede strømforbrug til signalanlæg i hele amtet beløber sig til ca. 1,1 mio. kr. pr. år. Strømforsyningen til vejbelysning i hele amtet beløber sig til ca. 3,6 mio. kr. pr. år. Strømforbruget til signalanlæg i Galten Elværk Net's område er ca. 27.500 kr. pr. år og til vejbelysning er det ca. 139.000 kr. pr. år.

24. Hvis Galten Elværk Net får medhold i kravet om opsætning af målere, vil det ifølge amtet påføre anlægsudgifter på flere millioner kroner til etablering af separate målerskabe samt øvrige ændringer i eksisterende anlæg over hele amtet. Hertil kommer en skønnet årlig udgift på knap en halv million kr. som abonnementsbetaling for hver enkelt måler samt til aflæsning af de mange målere spredt ud over amtet spændende fra små anlæg som et belyst vejskilt i åben land til større sammenhængende anlæg i byerne.

25. Galten Elværk Net har med brev af 6. august 2003 fremsendt en redegørelse i sagen.

26. Galten Elværk Net har i redegørelsen henvist til de relevante bestemmelser om måling i elforsyningsloven. Det drejer sig om lo-

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 3 af 23

vens § 20, stk. 1, nr. 4, hvorefter bevillingshaverne skal måle levering og aftag af elektricitet i nettet, § 22, stk. 1, nr. 2, hvorefter en netvirksomhed skal måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net, samt § 22, stk. 3, hvorefter netvirksomheden skal forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net.

27. Det er ikke i lovtæksten angivet, at målingen skal foretages med et bestemt instrument eller ud fra bestemte retningslinier. Dette skyldes sikkert, at lovgiverne ikke har kunnet forestille anden måde at måle elektricitet på end ved anvendelse af en KWh-elmåler. Efter Galten Elværk Net's opfattelse er det overladt til netvirksomheden at fastsætte måden, der skal måles på, samt hvilket udstyr, der skal anvendes.

28. Fra Galten Elværk Net's side er endvidere henvist til Erhvervsfremmestyrelsens bekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 1997 om kontrol af elmålere, der anvendes til måling af elforbrug. Ud fra disse bestemmelser gøres gældende, at hverken en beregnet mørketabel eller en timetæller kan opfylde kravene i bekendtgørelse.

29. Såfremt amtets elforbrug ikke bliver målt og afregnet korrekt og på samme vilkår som netselskabets øvrige kunder, vil det være disse, der bliver berørt af ukorrekt måling og afregning. Det kan ligeledes forventes, at andre kunder også vil påråbe sig ret til at få forskellige typer elforbrug afregnet efter eksempelvis timemålere i stedet for selskabet KWh-målere.

30. Galten Elværk Net henviser endvidere til, at en del øvrige netselskaber kræver og altid har krævet opsat måler. Selskabet er ikke bekendt med, at Århus Amt har anfægtet disse selskabers krav om opsætning af målere.

31. Til yderligere belysning af sagen har Galten Elværk Net oplyst, at selskabet i forbindelse med årlige møder med Amt, kommuner og Vejdirektoratet i 1999 valgte at offentliggøre en plan for udskiftning af det nuværende afregningssystem for gade- og vejbelysning. Der skulle foretages et valg, om selskabet skulle fortsætte med afregning efter beregnet forbrug, eller der skulle opsættes KWh-målere.

32. Efter grundige overvejelser besluttede Galten Elværk Net, at det eneste fremtidige sikre system for afregning var KWh-målere. En medvirkende årsag hertil var – udover Erhvervsfremmestyrelsens krav – at der efterhånden kommer flere og flere anlæg, som benytter sig af elektronik til styring af lysintensiteten og dermed energiforbruget. Hertil kommer, at fotoceller ikke kun er med en fast tænd/sluk funktion, men også kan indstilles individuelt, ligesom dele af anlæggene kan slukkes og dæmpes på forskellige tidspunkter. Disse former for styring vil ifølge Galten Elværk Net ikke kunne afregnes efter timeregistrering.

33. Når energiforbruget bliver beregnet ud fra den installerede effekt samt en mørketabel, vil det altid blive et gennemsnitsforbrug, da de forskellige anlæg har forskellige brændetider. Andre årsager, der kan medføre ukorrekt afregning kan være, at den tilsluttede effekt eller antallet af brændetimer ændres som følge af, at

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 4 af 23

antallet af tilsluttede lamper eller disses effekt ændres, og at lamper, tænd/slukure, fotoceller mv. bliver defekte.

34. Da Galten Elværk Net samtidig stod med et meget gammelt IT-system, var det naturligt at se på omkostningerne ved udvikling af et nyt beregningssystem. Her fandt selskabet, at omkostningerne ikke stod mål med udsigten til, at et sådant system ville være i stand til at håndtere fremtidens gade- og vejbelysning på en korrekt måde. Omkostningerne til et nyt system skulle også afholdes af den kundekategori, der påførte netselskabet omkostningerne og ikke belaste de øvrige kunder, jf. elforsyningslovens § 73.

35. Da det ifølge elforsyningsloven er netselskabet, der afgør målemetoden for afregning af energiforbrug, valgtes løsningen med KWh-målere, som efter Galten Elværk Net's mening er den eneste metode, der er fremtidssikret. Der er tale om en langsigtet beslutning, der blev truffet, og der blev givet en rimelig årrække til at få etableret de nye målere for de eksisterende anlæg. Det undrer derfor Galten Elværk Net, at klagen fra Århus Amt først kommer et halvt år efter fristens udløb.

36. Tidligere var gade- og vejbelysningen en integreret del af elforsyningen. Anlægget sad til låns på elselskabernes master og brugte den samme nulledning som elforsyningen. I forbindelse med kabellægning blev vejbelysningens tændingsanlæg etableret billigst muligt og blev mange steder placeret i transformerstationer uden adgang for andre. Disse uhensigtsmæssigheder rettes der nu op på med etablering af KWh-målere.

37. Det følger af elforsyningslovens § 28, stk. 3, nr. 10, at systemansvaret skal udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger. Af bemærkningerne til loven fremgår det bl.a., at måling af energistrømmene i systemet i forbindelse med den øgede markedsåbning er et vigtigt element til afregning af alle foretagne transaktioner herunder elhandler i elmarkedet. Det er væsentligt, at målingen foretages korrekt og efter samme principper i hele det sammenhængende forsyningsområde.

[...]

40. Eltra har [...] oplyst, at de af Galten Elværk Net fremsatte målerkrav ikke strider mod forskrifter udstedt af Eltra som systemansvarlig virksomhed. Henset til elmarkedets funktion og struktur er et af de bærende principper i Eltra's forskrifter netop, at der skal foretages flest mulige eksakte målinger af energistrømme i elsystemet i stedet for estimer.

Begrundelse

41. Energitilsynet skal i denne sag tage stilling til, om de af Galten Elværk Net fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg kan stilles med hjemmel i bl.a. bestemmelserne i elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2, og § 22, stk. 3. Endvidere skal det vurderes, om kravet er rimeligt, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, og i overensstemmelse med elforsyningslovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gensidigt, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 5 af 23

42. Signal- og vejbelysning er forsyningsmæssigt etableret ud fra anden forudsætning om afregning, nemlig at det ikke var påkrævet, at hver enkelt lyskilde blev målt selvstændigt.

43. Hidtil har Århus Amt og Galten Elværk Net således kunnet afregne elforbruget til signal- og vejbelysningsanlæg ud fra et beregnet forbrug. Hvis man har kendskab til den installerede effekt for anlæggene og benyttelsestiden, som i visse tilfælde måles gennem en timemåler, vil det være muligt at foretage en næsten korrekt beregning af forbruget. Nøjagtigheden af denne beregning og afregning afhænger imidlertid af, at den tilsluttede effekt ikke ændres ligesom den anvendte benyttelsestid ikke ændres, f.eks. ved at anvendte fotoceller med fast tænd/sluk indstilles individuelt eller ved anlæggene slukkes og dæmpes på forskellige tidspunkter, uden at netselskabet orienteres herom.

44. Galten Elværk Net har anført en række forhold som begrundelse for kravet om opsætning af målere. For det første har selskabet henvist til relevante love og bekendtgørelser, som efter selskabets opfattelse overlader det til netvirksomheden at fastsætte måden, der skal måles på samt hvilket udstyr, der skal anvendes. For det andet er henvist til, at en del øvrige netselskaber kræver og altid har krævet opsat målere, og at Århus Amt ikke har anført disse selskabers krav. For det tredje er henvist til, at selskabet allerede i 1999 tog skridt til at ændre afregningssystemet for gade- og vejbelysning fra en beregning af forbruget til opsætning af KWh-målere for at fjerne forannævnte usikkerheder i gældende afregning. Århus Amt blev første gang – ifølge det oplyste – orienteret herom i brev af 8. februar 2000.

45. Ifølge elforsyningslovens § 22 stk. 1, nr. 2, skal netvirksomheden måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net. Netvirksomheden skal endvidere ifølge § 22, stk. 3, forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af den elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net. Ligeledes skal den systemansvarlige ifølge elforsyningslovens § 28, stk. 3, nr. 10, udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger.

46. Formålet med målerbestemmelser er ikke bare at sikre, at der sker en korrekt opgørelse og afregning af elhandler. Målingerne har også betydning for opkrævning af PSO-betalinger og øvrige betalinger for netydelser. Hertil kommer imidlertid også, at korrekte målinger er af vital betydning med henblik på at sikre balancen i systemet.

47. Det fremgår af Galten Elværk Net's gældende "Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet", pkt. 6.1, at Galten Elværk Net opsætter, ejer, vedligeholder og kontrollerer udstyr til måling af elektricitet. Det fremgår videre af pkt. 6.2, at Galten Elværk Net fastsætter retningslinier for målerens placering. Betaling for måleren sker via abonnementsafgiften. Disse bestemmelser kan ikke anses urimelige i elforsyningslovens forstand. Bestemmelserne er identiske med de tilsvarende bestemmelser i ELFOR's tilsvarende vejledende bestemmelser, der tidligere er taget til efterretning af Energitilsynet i mødet 7. maj 2002.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 6 af 23

48. I forbindelse med etablering af selvstændige målere skal disse anbringes i separate tændings-/målerskabe. Udgifterne til etablering af disse betales af Århus Amt.

49. Det fremgår ikke af elforsyningslovens § 22, stk. 1, hvordan måling skal foretages. Her må det i første omgang være op til netselskabet at fastsætte kravene, der dog ikke må være urimelige, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, eller i strid med lovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elselskaber skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

50. Netselskaberne skal samtidig overholde de målerforskrifter, der udarbejdes af systemansvaret. Eltra finder ikke, at de af Galten Elværk Net fremsatte målerkrav strider mod disse forskrifter, der netop tilstræber, at der skal foretages flest mulige eksakte målinger af energistrømme i elsystemet i stedet for estimeret.

51. Ud fra dette kan Galten Elværk Net's krav ikke anses for urimelige eller i strid med loven, jf. elforsyningslovens § 77, stk. 1, og § 6, stk. 3. Dette må gælde, uagtet at Galten Elværk Net's målerkrav kan forekomme ude af trit med det samlede elektricitetsforbrug til anlæggene. Målerkravet kan derfor heller ikke anses for urimeligt ud fra en økonomisk betragtning.

52. Hertil kommer også, at Århus Amt allerede accepterer tilsvarende målerkrav for signal- og vejbelysningsanlæg og to andre netselskabers forsyningsområde.

53. Afgørelsen vil antagelig medføre at fremtidige vejbelysningsanlæg mv. etableres således, at måling af energiforbruget vil kunne klares med et mindre antal målere."

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 7 af 23

Klagen til Energiklagenævnet

I uddybende klage af 20. april 2004 fra Århus Amts kommenterede Amtet de enkelte punkter i Energitilsynets afgørelse. Fra klagen citeres:

"§ 77, stk. 1, giver blot Energitilsynet hjemmel til at give pålæg om ændringer, hvis det finder, at priser og leveringsbetingelser er i strid med loven. Afgørelsen må derfor læses sådan, at Galten Elværk Nets krav kun vurderes ud fra lovens § 6, stk. 3 og ikke findes i strid med denne, og at Energitilsynet derfor ikke kan give dette selskab pålæg om ændringer. På den baggrund er det derfor relevant at kommentere indholdet af denne paragraf.

[I] § 6, stk. 3, står, at "kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår".

Gennemsigtige vilkår

Kravet må være stillet for, at den enkelte forbruger kan se sig retfærdig behandlet. Retfærdigheden bliver ikke større af, at forbruget bliver målt, når udgifterne til målingen skal betales af forbrugeren. En forbruger med stor geografisk udbredelse kan ikke nøjes med en måler.

Objektive vilkår

Objektive krav stilles normalt for ikke at gøre forskel. Objektiviteten kan derfor ikke være så indskrænket, at man blot ser på, om

forbruget bliver målt eller ej. Hvordan målingen kan foretages bør også indgå som et objektivi vilkår.

Rimelige vilkår

For at vilkår kan være rimelige skal disse vejes op mod nytteverdien. Et krav om måling vil således kun være rimeligt, hvis nytteverdien af den mere nøjagtige måling ligger væsentligt ud over den ekstra indsats og udgifterne, der er forbundet dermed. Det er Århus Amts opfattelse, at en mere nøjagtig afregning aldrig vil kunne opveje de udgifter for skatteyderne og det ressourceforbrug, der er forbundet med etablering af målere og den efterfølgende aflæsning og administration.

Ensartede vilkår

Hvordan kan ens metoder give ensartede vilkår, når forbrugers profil og geografiske placering er forskellig?

Et signalanlægs forbrug er stort set ens alle døgnets timer. Kun forskelle i antallet af signalkift vil give mindre variationer, mens udfald af lyskilder eller anlægsslukninger altid vil føre til et mindreforbrug. Tilsvarende er forbruget fra vejbelysningen konstant, når lyset er tændt. Hvis benyttelsestiden er kendt – hvilket sikres med timemålere – er forbruget også kendt. Igen vil udfald af lyskilder kun føre til et mindreforbrug. Behovet for egentlig måling er derfor begrænset sammenlignet forbrugere uden fast forbrug eller en fast variation af forbruget.

En virksomhed uden geografisk udbredelse vil ikke skulle opsætte det samme antal målere som en virksomhed med stor geografisk udbredelse og med samme forbrug.

For at behandle forbrugere ens må det derfor også skulle gælde, at forbrugerne er ens. Hvilke andre forbrugere kan sammenlignes med amternes og kommunernes signal- og vejbelysningsanlæg?

Offentlig og privat virksomhed vil altid være forskellige, idet såvel det offentliges elforbrug som de øgede udgifter til måling af dette forbrug betales af de enkelte private forbrugere over skatten, mens eventuelt uafregnet, offentligt forbrug betales af de private forbrugere over forbrugsafgiften. Under alle omstændigheder vil det komme de private forbrugere til gode, at de offentlige udgifter er lavest mulige. Til hvad nytte tjener så ensartede vilkår i denne sammenhæng?

Det er Århus Amts opfattelse, at de kollektive forsyningsvirksomheder kun kan leve op til § 6, stk. 3, [...], hvis disse selv foretager og bekoster målingen af elforbruget. Dette ændrer dog ikke udgifternes størrelse, blot fordelingen af disse.

[...]

Der er alle steder en timemåler - enten centralt eller decentralt.

[...]

Den 20. december 1999 opsagde Århus Amt en mangeårig aftale med Galten Elværk om vedligeholdelse af amtets signal- og vejbelysningsanlæg med virkning fra 1. januar 2001. Opsigelsen var begrundet i et ønske om opdatering af aftaleteksten, men opsigelsen kunne måske opfattes som første skridt i en gentagelse af en tidligere opgivet udlicitering.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 8 af 23

Det er derfor tankevækkende, at Galten Elværk i sit brev af 8. februar 2000 fremsatte krav om målere samtidig med, at elværket anerkendte opsigelsen af vedligeholdelsesaftalen.

Af referatet fra Elprisudvalgets møde af 10. juni 1996 fremgår, at udvalget mener, at med kendskab til anlæggenes effekt og brændetid kan der ske en nøjagtig afregning af umålt strøm. Med andre ord vil indrapportering til elselskabet af aflæsninger fra time-målere og oplysning af installeret effekt fra amtets database – som løbende ajourføres – ifølge Elprisudvalgets afgørelse være tilstrækkeligt som grundlag for afregning af vejbelysningens elforbrug.

Endvidere bemærkes, at der ved alle hovedeftersyn/sikkerhedseftersyn og alle fejlfhjælpninger foretages en lækstrømsmåling, hvilket dokumenteres af vedligeholdere.

[...]

Amtet er indstillet på om nødvendigt at stille sin database over signal- og vejbelysningsanlæg til skue. Databasen bliver løbende ajourført af amtets vedligeholder, så den til stadighed kan tjene som grundlag for afregning af vedligeholdelsesarbejdet.

[...]

Energitilsynet fremfører på den ene side, at det ikke anser de af Galten Elværk Net A/S fremsatte krav om opsætning af elmålere i amtets signal- og vejbelysningsanlæg som urimelige eller i strid med elforsyningsloven, jf. lovens § 6, stk. 3, og § 77, stk. 1. På den anden side henleder Energitilsynet de systemansvarlige selskabers opmærksomhed på, at der i systemansvarets måleforskrifter bør tages højde for, at samfundsøkonomiske hensyn tilgodeses, således at målerkrav står i rimeligt forhold til omkostningerne.

Energitilsynets afgørelse forekommer derfor tvetydig og upræcis, idet det ikke i afgørelsen slås fast, hvad der skal forstås ved, "at et krav står i rimeligt forhold til omkostningerne".

Århus Amt har ikke fremført, at vi finder kravet urimeligt, når der isoleret ses på Galten Elværk Net's område, men at hvis tilsvarende krav fremsættes af alle andre netselskaber, vil det medføre urimelige omkostninger for såvel amtet som kommunerne.

Vi er bekendt med, at alene kravet fra Galten Elværk Net vil påføre Ry Kommune ekstra udgifter på 0, 75 mio. kr.

Desuden henvises til bilag 1, der er resultatet af en rundspørge til øvrige amter i landet foretaget af Amtsrådsforeningen [...].

Hvis Energitilsynets afgørelse kommer til at danne præcedens, vil den altså kunne påføre det danske samfund urimeligt store udgifter.

[...]

Afregningsformen er til dels historisk begrundet [...].

Oprindeligt skete elforsyningen via luftledninger på træmaster langs vejene. Hvor der var behov for vejbelysning var det derfor nærliggende at opsætte denne på forsyningsmasterne med direkte tilslutning til luftledningerne. [...] Med andre ord havde begge parter fordel af denne fremgangsmåde, og afregningsformen gav

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 9 af 23

ingen problemer. Efterhånden som luftningsanlæggene er ændret til kabelanlæg, er vejbelysningsanlæggene også blevet kabellagte, men ingen fandt i den forbindelse anledning til at ændre afregningsformen. Det er først efter ikrafttrædelsen af den nye elforsyningslov og efter, at vedligeholdelsen af anlæggene er blevet udlisteret, at der synes at være behov for at gå over til afregning efter målt forbrug.

[...]

Elprisudvalget har på mødet den 10. juni 1996 udtalt, at der kan ske en nøjagtig afregning af umålt strøm til vejbelysning, hvis effekt og brændetid kendes, jfr. bemærkninger til pkt. 18 og 19.

Hvor der er mulighed for variationer, fastlægges benyttelsestiden ved hjælp af timemålere.

[...] Øget strømforbrug som følge af fejl i installationen kan selvfølgelig forekomme ligesom det altid har været tilfældet. [...] Spørgsmålet er, om det øgede forbrug i tilfælde af fejl ikke opvejes af, at der altid afregnes efter fuld installeret effekt, selvom enhver ved, at der altid vil være et vist antal defekte lyskilder, så forbrugetotorisk vil være lavere end beregnet.

[...]

[...] Energitilsynet har i forbindelse med afgørelsen indskærpet overfor de systemansvarlige selskaber, at samfundsøkonomiske hensyn bør tilgodeses, således at målerkrav står i rimeligt forhold til omkostningerne. Energitilsynet signalerer herved, at man er bevidst om, at krav om målere kan give samfundet urimelige ekstraomkostninger. Galten Elværk Nets krav skal således ses i dette lys.

[...] Boulstrup Elværk og Odder Elværk har altid ønsket målere, så i disse områder har der aldrig været afregnet efter beregning. Målere har således været installeret fra starten år tilbage og etableringsudgiften har derfor ikke været væsentligt forøget. Set i lyset af områdernes geografisk begrænsede omfang, har dette ikke været ulejligheden værd at kæmpe imod.

Brabrand Elselskab fremsatte krav om målere nogenlunde samtidig med Galten Elværk Net, og dette krav blev efterkommet, da amtet samtidig fik etableret dæmpning af anlæggene.

[...] På det tidspunkt, hvor Galten Elværk fremsatte sit krav oplevede Århus Amt stor usikkerhed hos andre netselskaber, om et sådant krav kunne stilles. Vi gav desuden udtryk for vor utilfredshed med kravet overfor Galten Elværk ved flere lejligheder. Dette har været en af årsagerne til, at vi ikke efterkom kravet, og at der gik så lang tid, inden vi klagede til Energitilsynet. [...]

[...]

Målingen kan vel lige så godt måles ved kilden i stedet for ved den enkelte forbruger. Med andre ord kan det ikke heraf udledes, at der skal etableres målere ved de enkelte forbrugssteder.

Hvem skal afgøre, hvad der er "nødvendige oplysninger". Hvis forbrugeren er tilfreds med at få et beregnet forbrug, må det vel betragtes som værende "nødvendige oplysninger".

[...]

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 10 af 23

Man har i mange år kunnet klare sig med beregnet forbrug til såvel afregning af PSO-betalinger og netydelse samt til at sikre balancen i systemet. Dette forhold kan ikke være ændret blot fordi der er kommet en ny lov om elforsyning.

[...]

Det er vel først nu i forbindelse med nærværende klagesag, at der sættes spørgsmål til om [netselskabets leverings-] bestemmelser om tilslutning er rimelige. Det kan ikke blot postuleres, at disse ikke er urimelige i elforsyningslovens forstand, men må begrundes. Det er ikke nogen begrundelse at ELFOR har tilsvarende bestemmelser, der formentlig er taget til efterretning af Energitilsynet ud fra helt andre præmisser. Det er jo netop disse bestemmelser, der er sagens kerne og dermed baggrunden for amtets klage. De kan derfor ikke benyttes som en begrundelse for klagens afgørelse.

[...]

Elforsyningsselskabet og amtet har hidtil været enige om at afregne elforbruget efter beregning. Det er derfor et led i denne aftale, at der ikke har skullet opsættes separate tændings-/målerskabe. At opsætte disse efterfølgende vil altid være dyrere end at opsætte dem fra starten; hertil kommer udgifter til adskillelse af anlæg. At fremsætte krav herom for eksisterende anlæg, der er udformet efter gensidig aftale, kan derfor sammenlignes med aftalebrud. Den part, der fraviger aftalen bør derfor i det mindste have en økonomisk forpligtelse.

[...]

ELTRA udtaler blot, at kravet om måler ikke strider mod systemansvarets forskrifter. Denne sprogbrug viser, at forskrifterne er så rummelige, at såvel anvendelse af målere som afregning efter beregnet forbrug kan ske indenfor forskrifternes rammer. [...] ELTRA's udtalelse kan derfor ikke bruges som argument for det rimelige i kravet om målere, snarere tværtimod.

Som anført [ovenfor] er det vel først nu i forbindelse med nærværende klagesag, at der sættes spørgsmål til om netselskabernes bestemmelser med krav om måling er rimelige. Der kan derfor ikke blot henvises til regler og forskrifter uden samtidig at begrundes, hvorfor de med baggrund i elforsyningsloven har sin berettigelse. At reglerne har været anvendt hidtil, uden nogen har klaget, kan ikke lægges til grund for, at forskrifterne er rigtige.

[...]

Det er indlysende, at hvis målerkravet kan fastholdes, vil fremtidige anlæg blive udformet, så antallet af målere bliver mindst muligt. Dette ændrer imidlertid ikke det forhold, at langt størstedelen af anlæggene allerede er etablerede ud fra helt andre forudsætninger og hensyn, så etablering af målere i sig selv vil medføre betydelige udgifter til ombygning. En optimering af antallet af målere vil blot forøge disse omkostninger. Det har været almindelig praksis, at forsyne de kommunale anlæg fra de amtskommunale og omvendt, og et krav om måling vil nødvendiggøre en adskillelse af anlæggene."

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 11 af 23

Galten Elværk Net bemærkede i brev af 17. maj 2004 angående Århus Amts klage:

"Når amtet angiver, at forbruget notorisk vil være lavere end beregnet, er det ikke rimeligt, at amtets skatteborgere skal betale for mere end der forbruges.

Korrekt måling må i sig selv være et incitament til energibesparelse, også set i lyset af Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse nr. 891 af 9. oktober 1996, Bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand og varme.

Amtet er på visse anlæg interesseret i måling, netop for at opnå gevinsten ved energibesparende foranstaltninger.

Såfremt amtets argumentation medfører, at det er kunden, der selv vælger afregningsform, afhængig af forbrugsforhold eller mønster, er det ikke længere nødvendigt med lovkravet om, at systemansvaret skal udfærdige måleforskrifter, som netselskaberne skal overholde.

[...]

Det er korrekt, at en kunde med stor geografisk udbredelse ikke kan nøjes med en måler. Derfor er det naturligt, at virksomheder, der beslaglægger et større areal, har adskillige tilslutningspunkter spredt ud over arealet, og dermed får de også mange målere til afregning af deres forbrug. Eksempelvis større offentlige institutioner som sygehuse, industrivirksomheder, gartnerier og landbrug m.v.

[...]

Hvis amtets argumenter [om ensartede vilkår og offentlig og privat virksomhed] skulle tages til efterretning, hvorfor skulle der så overhovedet foretages nogen som helst afregning af forbrug til offentlige virksomheder, det være sig ministerier, DONG, Banestyrelsen, sygehuse, plejehjem, vand-, varme-, kloakforsyning eller forsvarets institutioner og anlæg. Alt offentligt forbrug skulle i så fald betales af de private forbrugere over forbrugsafregningerne, hvilket ikke er i overensstemmelse med gældende lovgivning.

[...]

Hvis forbruget ikke måles, vil der opstå diskussion om, hvilke forsatninger, der skal ligge til grund for et beregnet forbrug, da der ikke lovmæssigt er fastsat retningslinier for beregningerne.

[...]

Til beregning af forbruget anvendes anlæggenes effekt og en gennemsnitlig mørketabel. Dette giver variation i det faktiske forbrug, da tænd- og sluktidspunkterne styres af et skumringsrelæ ved hvert anlæg. Da lysniveauet ikke samtidigt er det samme ved alle anlæg, har anlæggene således ikke samme driftstid, hvilket giver unøjagtig forbrugsafregning.

Der er kun enkelte steder en decentral timetæller samt en central timetæller. De opsatte timetællere anvendes kun som kontrol på, at den beregnede mørketabel svarer til de registrerede gennemsnitlige driftstimer.

[...]

[...]

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 12 af 23

Såfremt amtet får medhold i, at afregning kan foregå ud fra amtets egne registreringer i egen database, må samme rettlighed også gælde for andre virksomheder, hvilket må betyde, at virksomheders egne registreringer for eksempel via deres SRO-anlæg kan ligge til grund for afregningen.

[...]

Det er besynderligt, at amtet ikke kan anvende en gennemsnitlig beregning ved anlæg med dæmpningsudstyr men her gerne vil have en korrekt måling.

Det er ukorrekt, at der er timemålere på alle vejbelysningsanlæg, hvor der ikke er installeret effektmålere, hvilket amtet selv angiver [...].

Som nævnt [...] er der ikke timetællere ved de enkelte anlæg, hvorfor en ændring af tænd- og sluktidspunkterne vil medføre en ukorrekt afregning til skade for de øvrige kunder.

[...]

Skal man tage amtets bemærkninger "Målingen kan vel lige så godt måles ved kilden i stedet for ved den enkelte forbruger. Med andre ord kan det ikke heraf udledes, at der skal etableres målere ved de enkelte forbrugssteder", op til seriøs overvejelse, må man spørge, hvad er kilden? Det centrale kraftværk, det decentrale værk eller vind- og vandkraftanlæg??

Hvis forbruget ikke skal måles ved forbrugsstedet, kan det frie elmarked ikke fungere, og skal således ophøre. Dette vil give visse problemer i forhold til såvel kunderne, politikerne som EU.

[...]

Med hensyn til amtets bemærkninger om at fravige en aftale, har Galten Elværk ikke fraveget nogen aftale, idet amtet selv havde opsagt gældende aftale til ophør pr. 1. januar 2001.

[...]

Udgiften til etablering af måling samt abonnement, kan også virke urimeligt stort, for en kunde med et forbrug på 1000 - 2000 kWh pr. år.

Hvor er skillepunktet for, hvilket forbrug det er rimeligt at etablere måling for? Det skal også tages i betragtning, at forbruget efterfølgende kan stige, hvilket også gælder for amtets anlæg.

[...]

Der er ingen sammenblanding af kommunale og amtskommunale anlæg i vort netområde. De steder, hvor der eventuel er sammenblanding, har kommune og amt mulighed for indbyrdes at fordele det målte og afregnede forbrug ved hjælp af amtets egen database."

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 13 af 23

Energitilsynets bemærkninger til klagen fra Århus Amt

Tilsynet skrev i brev af 2. juni 2004 således til Energiklagenævnet:

"Det er korrekt, at bestemmelserne i elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2, og § 22, stk. 3, ikke er citeret i selve afgørelsen (pkt. 11). Dette skal dog ikke tages som udtryk for, at kravet om målere ikke kan henføres og støttes på disse bestemmelser. Bestemmel-

serne fremgår således klart af begrundelsen for afgørelsen, (jf. pkt. 41, 45 og 49).

Bestemmelsen i elforsyningslovens § 22 opregner en række specielle forpligtelser for netselskaberne. Bestemmelsen suppleres af de generelle forpligtelser fastsat i lovens § 20, stk. 1, herunder § 20, stk. 1, nr. 4, hvorefter bevillingshavere har pligt til at måle levering og aftag af elektricitet i nettet.

I § 22, stk. 4, er det fastsat, at ressortministeren kan fastsætte nærmere regler for målingerne, der efter stk. 2 skal ske i samarbejde med den systemansvarlige virksomhed. Målingerne skal efter § 22, stk. 3, videreformidles til brugerne. Bemyndigelsen i § 22, stk. 4, er udnyttet ved § 10 i bekendtgørelse nr. 444 af 11. juni 2002 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af transmissionsnettet m.v. Efter denne bestemmelse skal de systemansvarlige virksomheder udarbejde en fælles målerforskrift til såvel afregnings- og systemdriftsformål. Målerforskriften skal indeholde retningslinier, herunder retningslinier om omfanget af de målinger, der skal foretages, i hvilken grad elforbruget skal måles og nøjagtigheden af de enkelte målinger.

Det er derfor Energitilsynets opfattelse, at målerkravet helt klart kan støttes på de ovenfor citerede bestemmelser. Inden for de rammer, der er fastlagt i bestemmelserne, er det op til netvirksomhederne at fastlægge kravene til måling, herunder i hvilket omfang et forbrug evt. kan baseres på et estimat.

[...]

I den konkrete sag har Energitilsynet, jf. pkt. 49-51 i begrundelsen for afgørelsen, taget stilling til, om de målerkrav, Galten Elværk Net A/S har stillet med henvisning til lovens bestemmelser (§§ 22, stk. 1, nr. 2 og § 22, stk. 3) er urimelige, jf. lovens § 6, stk. 3, eller i strid med loven, jf. § 77, stk. 1.

For så vidt angår gennemsigtighedsbegrebet i elforsyningslovens § 6, stk. 3, relaterer dette sig til forbrugernes adgang til oplysninger om forudsætningerne for de kollektive elforsyningsvirksomheders tarifiering, jf. bemærkningerne til bestemmelsen, og ikke til spørgsmål om retfærdighed, som anført af Århus Amt.

Kravet om objektivitet indebærer et krav om konsekvens på baggrund af konstaterbare kriterier til forskel fra konsekvens på baggrund af individuelle skøn.

Med hensyn til rimelighedsbegrebet er der her tale om en retsstandard, hvis indhold udfyldes ved den administrative praksis, der fastlægges af Energitilsynet efter elforsyningsloven.

Kravet om ensartethed betyder, at den enkelte virksomheds kunder behandles ens, og at der ikke forskelsbehandles. Dette betyder, at ens forbrugerkategorier skal behandles ens, og at der ikke krydssubsidieres til fordel for bestemte kundekategorier, dvs. at hver enkelt forbrugergruppe som udgangspunkt pålægges de omkostninger, de giver anledning til, jf. herved også elforsyningslovens § 73.

[...]

Århus Amt anfører [...], at Energitilsynets afgørelse forekommer tvetydig og upræcis, idet det ikke i afgørelsen slås fast, hvad der

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 14 af 23

skal forstås ved, "at et målerkrav står i rimeligt forhold til omkostningerne".

Det skal hertil bemærkes, at Energitilsynet i afgørelsen henleder de systemansvarliges opmærksomhed på, at der i målerforskrifterne bør tages højde for, at samfundsøkonomiske hensyn tilgodeses, således at målerkrav står i rimeligt forhold til omkostningerne.

[...]

Hensigten med at henlede systemansvarets opmærksomhed på, at målerkrav skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne, har været, at systemansvaret bør have dette for øje ved evt. fremtidige skærper af kravene i forskriften. Energitilsynet har som nævnt ikke fundet de af Galten Elværk Net A/S fremsatte krav – som Eltra vurderer i overensstemmelse med målerforskriften – urimelige eller i strid med loven.

[...].

Århus Amt henviser her til afgørelse af 10. juni 1996 fra Elprisudvalget og anfører bl.a., at der ikke må stilles krav om målere, blot fordi vedligeholdelsen udliciteres.

Energitilsynet skal hertil bemærke, at Elprisudvalgets afgørelse fra 1996 er truffet i medfør af den tidligere elforsyningslov (lov. nr. 54 af 25. februar 1976 om elforsyning med senere ændringer).

Den refererede sag fra 1996 vedrørte elselskabernes varetagelse af [...] aktiviteter, der ikke har direkte relation til produktion, distribution eller transmission af elektricitet, og som ikke var omfattet af den daværende elforsyningslovs prisbestemmelser (lovens § 9, stk. 1). Elselskabernes varetagelse af sideordnede aktiviteter var nærmere reguleret i Bekendtgørelse nr. 874 af 20. november 1995 om overskud, sideordnet virksomhed og energirådgivning i elforsyningsvirksomheder.

[...]

I sagen fra 1996 havde Elinstallatørernes Landsforening (ELFO) anmodet Elprisudvalget om at tage stilling til elselskabet ELROs fremgangsmåde i en konkret sag vedrørende [...] alene vedligeholdelsesarbejdet på vejbelysningsanlæggene. [...] Såfremt ELRO her forestod vedligeholdelse og drift og dermed havde indsigt i anlægsspecifikationer og brændetid, kunne der ske afregning uden målere. I modsat fald krævede selskabet opsat målere til afregning, der skulle bekostes af kommunen.

Elprisudvalget fandt i sagen fra 1996, at ELROs tilbud på gade- og vejbelysning i Mariager kommune ikke var i overensstemmelse med bestemmelserne i §§ 4-7 i [1995-bekendtgørelsen, der ikke længere er i kraft].

[...]

Med kendskab til anlæggenes effekt og brændetid kan der ske en nøjagtig afregning af umålt strøm til gade- og vejbelysning. Konkret var der intet til hinder for, at elinstallatører ikke skulle kunne få disse oplysninger og indrapportere disse til elselskabet, hvorved usikkerheder omkring afregning kunne elimineres, og der

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 15 af 23

etableredes herved et system for betaling af el til gadebelysning, der ikke havde indflydelse på vedligeholdelsesarbejde.

Den pågældende afgørelse fra 1996 har alene fokuseret på konkurrenceforholdene, idet udvalget har påset, om der forelå skævheder, der medførte konkurrencemæssige forvridninger.

[...]

Afgørelsen i sagen Galten Elværk Net A/S/Århus Amt er som nævnt truffet i medfør af den nye elforsyningslov, hvori fokus er mere sat på liberalisering og åbning af elmarkedet.

I denne situation, hvor alle elforbrugere i landet frit kan vælge el-leverandør, er det vigtigt, at der foretages flest mulige eksakte målinger af elforbruget, dels af hensyn til afregning mv. og dels af hensyn til at sikre den samlede balance i systemet.

Energitilsynet finder derfor ikke Århus Amt's henvisning til 1996-afgørelsen fra Elprisudvalget i dag har relevans, nu hvor elforsyningen er reguleret gennem et nyt lovgivningsmæssigt grundlag.

[...]

Såfremt målingen foretages hos kilden i stedet for hos den enkelte forbruger, vil nettabet ikke kunne opgøres. At kende nettabet er vigtigt for at sikre balancen i systemet.

Begrebet "nødvendige oplysninger" i elforsyningslovens § 22, stk. 3, refererer til de målinger, det enkelte netselskab skal foretage i medfør af elforsyningslovens § 22, stk. 1, nr. 2.

[...]

Dansk Energi, der er brancheorganisation på elområdet, fremsendte [i] 2001 til Energitilsynet ELFOR's "Vejledende bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet" [...] Energitilsynet tog vejledningen til efterretning i mødet den 7. maj 2002, idet det meddeltes, at netselskaberne indtil videre kunne påregne, at deres anmeldelse i medfør af elforsyningslovens § 76 af vejledningen som egne leveringsbetingelser ikke ville give anledning til indsigelse fra Tilsynets side.

Et netselskabs "Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet" er den væsentligste del af aftalegrundlaget mellem netkunden og netvirksomheden og regulerer rettigheder og forpligtelser mellem disse. Herudover er netkunden og netvirksomheden underkastet de til enhver tid gældende love og bekendtgørelser på området som eksempelvis elforsyningsloven, stærkstrømsloven og andre.

[...]

Energitilsynet har således tidligere taget stilling til leveringsbestemmelser, der er fuldstændig identiske med de, Galten Elværk Net A/S har i pkt. 6.1 og pkt. 6.2. Galten Elværk Net A/S's bestemmelser er derfor ikke urimelige i elforsyningslovens forstand.

Galten Elværk Net A/S's leveringsbestemmelser er sammen med elforsyningslovens bestemmelser grundlaget for afgørelsen i den konkrete sag.

[...]

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 16 af 23

Det aftalemæssige grundlag mellem parterne er, som anført ovenfor under ad pkt. 47, Galten Elværk Net A/S's gældende leveringsbestemmelser."

Tilsynets brev af 2. juni 2004 har været i høring hos Århus Amt og Galten Elværk Net A/S.

Galten Elværk Net A/S har i brev af 7. juni 2004 meddelt, at værket finder Energitilsynets behandling af sagen objektiv og fyldestgørende.

Der er ikke modtaget svar fra Århus Amt.

Supplerende oplysninger

I Galten Elværks brev af 8. februar 2000 til Århus Amt siges bl.a.

"Vi anerkender modtagelsen af opsigelsen på vedligeholdelse af vejbelysning.

Vi skal samtidig gøre opmærksom på, at en følge af den nye Ellov og hele liberaliseringen af elmarkedet gør det nødvendigt, at ændre tilslutningen af signal- og vejbelysningsanlæggene.

Fremover skal netvirksomheden [...] måle den elektricitet, der transporteres gennem nettet, hvilket bevirker oprettelse af separate installationer med måler til alle signal- og vejbelysningsanlæg. [...]

Der vil i en række tilfælde også være tændingsanlæg placeret i transformerstationer, som skal flyttes, idet kun Galten Elværk har adgang til disse stationer. [...]

I flere tilfælde er Galten Elværk's signalkabler brugt i forbindelse med tænding af vejbelysningen. Der vil i disse tilfælde skulle laves en lejeaftale, hvis disse kabler fortsat ønskes benyttet.

For god ordens skyld skal også oplyses, at der i flere tilfælde kan være anlæg, som tænder sammen med andre ejeres anlæg.

[...]

På anlæg, der ikke kan adskilles fra distributionsnettet (f.eks. luftledningsanlæg, som benytter samme nulleleder), skal der indgås en samarbejdsaftale mellem vedligeholder og netvirksomhed. [...]"

Amtsrådsforeningen har den 11. december 2003 spurgt amternes tekniske forvaltninger, om amterne har målere på alle installationer eller om amterne er blevet mødt med krav herom, og hvilke omkostninger krav om målere måtte påføre amterne.

Af Amtsrådsforeningens notat af 19. december 2003, der opsamler de indkomne svar, fremgår, at 7 til 8 af de 9 amter, der svarede, har elmålere på hovedparten af deres vejbelysnings- og signalanlæg. De amter, der ikke har elmålere, er hovedsageligt ikke blevet mødt med krav herom. 5 amter vurderede, at krav om måler ikke ville skabe væsentlige omkostninger, mens 3 amter vurderede omkostningerne i størrelsesordenen kr. 900.000 til 3-5 mio. pr. amt.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 17 af 23

Amtsrådsforeningen bemærkede endvidere, at Kommunernes Landsforening havde oplyst, at man kun havde kendskab til en kommune, som har fået stillet samme krav som Århus Amt. Denne kommune får også el fra Galten Elværk Net A/S.

Retsgrundlag og kontraktsgrundlag

I elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, hedder det:

”§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.

[...]

§ 77, stk. 1. Hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i denne lov, kan tilsynet give pålæg om ændring af priser og betingelser.”

I den elforsyningslov, der var gældende på tidspunktet for tvistens opståen (lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003), hed det:

”§ 6, stk. 1. Enhver har ret til mod betaling at blive forsynet med elektricitet her i landet. [...]

[...]

§ 6, stk. 3. Kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.”

I elforsyningsloven, som ændret ved lov nr. 494 af 9. juni 2004, er § 6 nu affattet således:

”§ 6, stk. 1. Enhver elforbruger kan frit vælge elleverandør.

§ 6, stk. 2. Enhver har ret til mod betaling at blive forsynet med elektricitet her i landet [...]

[...]

§ 6, stk. 4. Kollektive elforsyningsvirksomheder samt forsyningspligtige virksomheder, for så vidt angår deres forsyningspligt ydelse, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.”

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 18 af 23

Elforsyningsloven indeholder endvidere følgende bestemmelser:

”§ 20. Bevillingshavere efter § 19, stk. 1, skal sikre en tilstrækkelig og effektiv transport af elektricitet med tilhørende ydelser, herunder

[...]

4) måle levering og aftag af elektricitet i nettet.

[...]

§ 22. En netvirksomhed skal

[...]

2) måle den elektricitet, der transporteres igennem virksomhedens net,

[...]

Stk. 3. Netvirksomheden skal forsyne brugere af nettet med de nødvendige oplysninger om måling af elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net.

§ 28. [...]

Stk. 2. Den systemansvarlige virksomhed skal udføre følgende opgaver:

[...]

10) Udarbejde forskrifter for netvirksomhedernes målinger.

[...]

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 19 af 23

Endelig fastsætter elforsyningslovens § 73, som ændret ved lov nr. 452 af 10. juni 2003:

”§ 73. De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde.”

I de almindelige bemærkninger til elforsyningsloven (Folketinget 1998-1999, lovforslag nr. L 234, punkt 2, litra b) siges bl.a.:

”Net- og transmissionsvirksomheder skal efter lovforslaget i deres forsyningsområde sikre en tilstrækkelig og effektiv transport af elektricitet, herunder om- og udbygge nettet, tilslutte producenter og forbrugere, stille transportkapacitet til rådighed, måle levering og aftag [...].”

§ 10 i bekendtgørelse nr. 444 af 11. juni 2002 om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af transmissionsnettet m.v. fastsætter:

”De systemansvarlige virksomheder skal i samarbejde udarbejde en fælles måleforskrift til såvel afregnings- som systemdriftsformål, som er nødvendig for varetagelsen af de systemansvarlige virksomheders opgaver. Måleforskriften skal indeholde retningslinier for net- og transmissionsvirksomhedernes målinger af forbrug [...].

Stk. 2. Forskriften kan indeholde retningslinier om følgende:

- 1) Omfanget af de målinger som selskaberne skal foretage, herunder i hvilken grad elforbrug skal måles.
- 2) Nøjagtigheden af de enkelte målinger.
- 3) Formidling af målinger til berørte parter.

Stk. 3. De forskrifter, som den systemansvarlige virksomhed fastsætter i medfør af stk. 1, skal være tilgængelige for brugere og potentielle brugere af det kollektive elforsyningsnet. [...]

[...]"

§ 1 i bekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 1997 om kontrol med elmålere, der anvendes til måling af elforbrug (nu bekendtgørelse nr. 1147 af 15. december 2003 om kontrol med elmålere, der anvendes til måling af elforbrug) bestemmer:

"Målere, der anvendes som grundlag for måling af forbruget af elektrisk energi, skal i den udstrækning de er omfattet af Bygge- og Boligstyrelsens bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand og varme, opfylde de krav og underkastes den måletekniske kontrol, der er fastsat i denne bekendtgørelse og i de måletekniske forskrifter, hvortil bekendtgørelsen henviser."

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 20 af 23

Af bekendtgørelse nr. 891 af 9. oktober 1996 om individuel måling af el, gas, vand og varme citeres fra §§ 1, 3, 4 og 10:

"§ 1. Bekendtgørelsen omfatter målere, der installeres eller er installeret i eller uden for en bygning for at måle bygningens forbrug af el, gas, koldt vand, varmt vand og varme.

Stk. 2. Målerne skal anvendes til måling af forbruget. Betaling til forsyningsvirksomheden skal ske efter det målte forbrug for så vidt angår den del af betalingen, der er forbrugsafhængig.

§ 3. Bekendtgørelsen gælder for alle bygninger uanset deres anvendelse, og den gælder både for nybyggeri og for bestående bebyggelse.

Stk. 2. Bekendtgørelsens bestemmelser om bygninger omfatter også ejendomme, der er udstykket efter lov om ejerlejligheder.

Stk. 3. Bekendtgørelsens bestemmelser om boligenheder omfatter beboelseslejligheder med eget køkken med indlagt vand og afløb, herunder ejerlejligheder. Bekendtgørelsens bestemmelser om erhvervsenheder omfatter sammenhængende arealer i en erhvervs- eller institutionsbygning, hvortil der er særskilt adgang, uanset om arealet er udstykket efter lov om ejerlejligheder.

§ 4. I nybyggeri skal der installeres målere til måling af forbruget af el i den enkelte boligenhed eller erhvervsenhed.

Stk. 2. I bestående bebyggelse skal der inden den 1. januar 1999 installeres målere til måling af forbruget af el i den enkelte boligenhed eller erhvervsenhed.

§ 10. Følgende bygninger kan fritages for at overholde bestemmelserne i §§ 4-8:

[...]

- 3) Bygninger, hvor særlige tekniske forhold i bygningen eller i denne bygningstype vil medføre, at installationsomkostningerne

vil blive uforholdsmæssigt store i forhold til den besparelse, den enkelte forbruger ville opnå.

5) Andre bygninger, hvor særlige forhold i bygningen eller i denne bygningstype medfører, at bygningen har et meget lavt ressourceforbrug.

[...].”

I Galten Elværk Net A/S’ gældende ”Bestemmelser om tilslutning og adgang til benyttelse af det kollektive elnet”, dateret 1. november 2002, hedder det:

”§ 6. Måling og aflæsning

6.1.

Netvirksomheden opsætter, ejer, vedligeholder og kontrollerer udstyr til måling af leveret elektricitet.

6.2.

Netvirksomheden fastsætter retningslinier for målernes placering. Ved bygningsændringer skal adgangsforholdene til målerne samt deres placering fortsat overholde netvirksomhedens retningslinier.

6.8.

Målerinstallationen anses for at registrere forbruget korrekt, når fejlvisningen ikke er større end + 4 %.

Fejlvisningen beregnes som et gennemsnit af udvalgte målepunkter [...].”

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 21 af 23

Energiklagenævnets bemærkninger

Det fremgår af sagen, at netselskabet Galten Elværk ønsker at måle den elektricitet, der aftages af Århus Amt ved hjælp af elmålere. Det bevirker ifølge netselskabet, at der skal oprettes separate installationer med måler i alle signal- og vejbelysningsanlæggene.

Den ved lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning gennemførte reform af elforsyningen i Danmark havde blandt andet til formål at liberalisere elsektoren ved at underlægge den en større grad af markedsstyring. Samtidig skulle tilgodeses hensynene til bl.a. forbrugerbeskyttelse, frit leverandørvalg, energi- og omkostningseffektivitet og kvalitet.

Et effektivt marked med frit valg af leverandør forudsætter, at infrastrukturudbyderen (dvs. netselskabet) kan måle mængden af de varer (el), der transporteres gennem nettet. Denne forudsætning genfindes også i elforsyningslovens § 22, hvorefter en netvirksomhed skal måle den elektricitet, der transporteres gennem virksomhedens net.

Nævnet bemærker, at opsætningen af elmålere i hvert enkelt signal- og vejbelysningsanlæg i Århus Amt vil udgøre et samfundsforbrug af fysiske ressourcer af ikke ubetydeligt omfang. Nævnet bemærker også, at det hidtil har væ-

ret muligt at beregne dette forbrug uden brug af elmålere. Derfor bliver spørgsmålet, om der nu foreligger nye omstændigheder, som kræver elmålere.

Ifølge det af Galten Elværk oplyste kan selskabet med overgangen til nyt edb-system ikke længere beregne forbruget som hidtil. Ligeledes fandt Elværket, at omkostningerne til udvikling af et nyt beregningssystem ikke stod mål med udsigten til, at et sådan system ville være i stand til at håndtere fremtidens gade- og vejbelysning på korrekt vis. Omkostningerne til et nyt system skulle også afholdes af den kundekategori, der påførte netselskabet omkostningerne og ikke belaste de øvrige kunder, jf. elforsyningslovens § 73.

Udgangspunktet for bedømmelse af den her beskrevne målepraksis må være nutidens krav til forbrugervenlighed og benyttelse af moderne planlægnings- og kommunikationsværktøjer.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Nævnet finder det ikke rimeligt, at en elforsyningsvirksomhed, i en tid hvor moderne IT burde kunne muliggøre bedre målinger, indfører et IT-system, der er ringere end det, netselskabet hidtil har haft. Dette ses ikke foreneligt med elforsyningslovens formål, jf. lovens § 1.

Side 22 af 23

Nævnet bemærker endvidere, at et afgørende behov for elmålere som energispareincitament ikke synes at foreligge her, ligesom nævnet ej heller finder, at opsætning af elmålere kan gøre væsentlig forskel for afregningen af PSO-afgifter eller balancen i elsystemet.

Det kan herefter konstateres, at kravet om elmålere - navnlig for bestående anlæg - kun kan imødekommes, hvis der efter loven kan fastslås et krav om, at elmåling skal ske ved hjælp af elmålere.

Til støtte for kravet om elmålere har Energitilsynet og Galten Elværk Net A/S påberåbt sig elforsyningsloven § 20, stk. 1 nr. 4, § 22, stk. 1, nr. 2, § 22, stk. 3, § 28, stk. 2, nr. 10, samt bekendtgørelse nr. 54 af 23. januar 1997 om kontrol med elmålere, der anvendes til måling af elforbrug. Energitilsynet bemærker, at det ikke fremgår af elforsyningslovens § 22, stk. 1, hvordan måling skal foretages. Her må det i første omgang være op til netselskabet at fastsætte kravene, der dog ikke må være urimelige, jf. elforsyningslovens § 6, stk. 3, hvorefter de kollektive elselskaber skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.

Galten Elværk Net A/S har medgivet, at det ikke er angivet i lovteksten, at målingen skal foretages med et bestemt instrument eller ud fra bestemte retningslinier. Netselskabet har tilskrevet dette, at lovgiverne ikke har kunnet forestille sig anden måde at måle elektricitet på end ved kWh-målere. Efter Elværkets opfattelse er det overladt til netselskabet at fastsætte måden at måle på samt valget af udstyr.

Nævnet bemærker, at netselskabets argumentation ikke medinddrager egen hidtidig faktisk adfærd. Elforsyningsloven taler intet steds om elmålere, men alene om måling. Desuden forudser § 10, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 444 af 11. juni 2002 andre målemetoder.

Da netselskabets leveringsbetingelser punkt 6.8 tillader en tolerance på 4 %, er det for nævnet spørgsmålet, om det med føje kan hævdes, at man ikke med samme grad af nøjagtighed og tolerance vil kunne beregne signal- og vejbelysningsanlægs elforbrug. Eftersom dette hidtil har kunnet lade sig gøre, må beviset for nødvendigheden af at opsætte elmålere påhvile Galten Elværk Net A/S og Energitilsynet. Et sådant bevis er imidlertid ikke fremlagt i sagen.

Nævnet finder, at Århus Amts elforbrug med fornøden nøjagtighed bør kunne beregnes, og at sådanne beregninger vil betyde væsentlige mindre omkostninger for samfundet end ved opsætning af et større antal elmålere.

Det bør således i denne sag fortsat være muligt at bruge andre og billigere metoder end at opsætte et stort antal elmålere.

Derfor finder nævnet, at kravet om obligatorisk opsætning af elmålere i individuelle signal- og vejbelysningsanlæg er urimeligt efter elforsyningsloven § 6, stk. 3, og at elforsyningsloven § 20, stk. 1, § 22, stk. 1, nr. 2, § 22, stk. 3 § 28, stk. 3, nr. 10, ej heller kan fortolkes som indeholdende et påbud om brug af elmålere i situationer som den her foreliggende.

Nævnet bemærker, at det som hidtil må være muligt at tage udgangspunkt i Århus Amts edb-udskrifter. Disse udskrifter kan Galten Elværk Net A/S underkaste sædvanlig prøvelse, ligesom de beregnede tal vil kunne ændres eller forbedres ved hjælp af kontrolmålinger.

Energiklagenævnets afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 24. november 2003 ophæves. Kravet om opsætning af elmålere i Galtens Elværk Net A/S' brev af 8. februar 2000 til Århus Amt findes urimeligt.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møder den 14. september 2004 og den 26. oktober 2004.

Afgørelse er truffet i henhold til elforsyningslovens § 89, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til Århus Amt, Galten Elværk Net A/S og Energitilsynet.

Dansk Energi, ELFOR, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening orienteres om afgørelsen.

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 23 af 23

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen
Nævnnsformand

/ Thomas Andersen Thrane
Fuldmægtig

26. oktober 2004

J.nr.: 11-193

Eksp.nr.: 16522

TAT

Side 24 af 23